

ОБЩЕСТВЕН СЪВЕТ КЪМ ЦЕНТРАЛНАТА ИЗБИРАТЕЛНА КОМИСИЯ

Машинно гласуване: тестване и повишаване на доверието

С 9600 машини за гласуване, ЦИК за първи път е в реална позиция да тества с граждани машинното гласуване. Резултатите от това трябва да станат основание за обсъждания и анализи, за административни мерки и за добре осмислена информационна кампания за използването им.

Предлагаме на ЦИК съвместно с фирмата-доставчик, ОС към ЦИК и политически партии да организира възможност при обучението на членовете на СИК, в които ще има машинно гласуване, част от машините за разяснителна кампания и обучение да се предоставят за социален одит, обучение и популяризиране на машинното гласуване чрез осигуряване на възможност на избирателите предварително да видят и гласуват с машините.

Това ще ни даде възможност да извършим съвместен анализ и да имаме отговор на въпроси като:

- Колко човека могат да гласуват с една машина за час, за изборния ден?
- Как най-ефективно за участниците в изборите да бъдат дезинфекцирани машините?
- Какво може да обърка хората при гласуването и как да се избегне подобен риск?
- Колко време би отнело ръчното преброяване на отрязъците, ако такова е заложено в методическите указания на ЦИК?
- Какво да се направи за да се увеличи доверието в МГ?

Такъв анализ и проверена информация, достъпна за всеки избирател чрез медиите, ще повиши доверието в машините и вероятно ще повиши употребата им. А след първоначалното тестване на машините в София, контролирано от ангажираните с управление на процесите, такива тестове могат да се изнесат в други градове и населени места с над 300 избиратели.

Представители на ОС към ЦИК изявяват готовност за участие с опита си от наблюдение на избори в страната и зад граница. След изготвяне от ЦИК на графика за обучение за машинно гласуване ОС ще предостави информация за ресурсите си за участие в тези сесии по места.

Такъв социален одит на машините за гласуване беше планиран, със съдействието на ЦИК и НС, преди изборите през 2019, но късното доставяне на машините и късната сертификация, в деня преди изпращане на терен, не позволи организирането на теста.

Сега, при тройно увеличен брой на машините и нуждата за гарантиране на безопасен за здравето на всички процес, е нужен обстоен анализ на възможностите на технологията и широко обсъждане на възможните решения. За разлика от предходните избори, сега този процес ще е възможен, защото първата партида машини ще постъпят достатъчно рано (около 10-ти февруари).

От началото на въвеждането на машини преди повече от 10 години не е провеждана качествена и продължителна информационна кампания за капацитета на машините, нито са предложени на обществеността за изпробване на гласуването, извън избирателните секции. Това, наред с късната по традиция доставка на машините и слабата подготовка на членовете на СИК за боравене с техниката, както и липсата на изискване за задължителното им предлагане като опция, са причини в миналото значителен обществен ресурс да остане неизползван, както финансово, така и технологично.

По спецификация, срещу 43 милиона лева, машините ни дават възможност да гласуваме с няколко докосвания, като в края на деня могат да произведат и отпечатат протокол с резултати по партии и кандидати, който лицата, които имат право, според ИК да снимат или отнесат. Самото гласуване може да стане, в съответствие с предписанията на здравните инспекции, в познатите класни стаи, както и досега.

Обществен съвет към ЦИК